

11. møde.

Tirsdag den 20. oktober kl. 13.30.

Formanden: Medlem af folketinget Hanne Reintoft har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ophævelse af lov om arbejdsretten.

Medlem af folketinget Langkilde har meddelt mig, at han ønsker til indenrigsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er ministeren villig til at søge indført generelle regler, der pålægger kommunerne mod betaling at afhente dagrenovation og fastlægger, hvorledes destruktio- nen skal ske?“

Medlem af folketinget Niels Matthiasen har meddelt mig, at han ønsker til landbrugsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Kan ministeren give nogen begrundelse for, at landbrugsministeriet vil ind- drage den statskonsulent, Kolonihavefor- bundet har haft til rådighed?“

Medlem af folketinget Grete Hækkerup har meddelt mig, at hun ønsker til social- ministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvornår kan det forventes, at de æn- dringer vedrørende forsorgens administra- tion for åndssvage og andre særlig svagtbe- gavede, der blev vedtaget den 15. maj d. å., og som trådte i kraft den 1. juli, bliver ført ud i livet?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsor- denen for tingets spørgetid i morgen.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Hanne Reintoft: Hermed tillader jeg mig for folketinget at fremsætte *forslag til lov om ophævelse af arbejdsretten.*

Den nugældende lov om arbejdsretten er med visse mindre væsentlige ændringer en fortsættelse af loven om den faste voldgifts- ret af 1919, som igen er en videreførelse af den permanente voldgiftsret fra 1900 til 1910.

Gennem hele sin historie har denne lov- givning medført en begrænsning af arbej- dernes og fagbevægelsens demokratiske ret og muligheder for at udnytte deres organi- sationer til varetagelse af arbejdernes øko- nomiske og demokratiske rettigheder. Den virker under vor moderne tids forhold på arbejdsmarkedet med sine inappellable dom- me, der i praksis overvejende er i arbejds- givernes favør, mere forældet og utilfreds- stillende end nogen sinde. Den er, som den seneste udvikling viser, på ingen måde eg- net til at skabe et for arbejderne tilfreds- stillende klima og dermed rolige forhold på arbejdsmarkedet og bør derfor opgives og erstattes af en anden principiel linje, der bygger på forhandling om problemerne, i givet fald mægling — og ret til aktion.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om be- skatningen af pensionsordninger m. v.

(Lovforslaget (nr. 26) findes i tillæg A. sp. 577, fremsættelsen i tidenden sp. 129).

Formanden: Sammen med denne sag fore- tages de under punkterne 2-5 på dagsor- denen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om æn- dring af kildeskatteloven. (Ændringer i for- bindelse med lov om beskatningen af pensions- ordninger m. v.).

(Lovforslaget (nr. 27) findes i tillæg A. sp. 819, fremsættelsen i tidenden sp. 132).

Første behandling af forslag til lov om æn- dring af lov om særlig indkomstskat m. v.

(Lovforslaget (nr. 28) findes i tillæg A. sp. 801, fremsættelsen i tidenden sp. 132).

Første behandling af forslag til lov om æn- dring af lov om selvangivelsen af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen og om straffen for skattesvig m. v.

(Lovforslaget (nr. 29.) findes i tillæg A. sp: 807, fremsættelsen i tidenden sp. 132).

Første behandling af forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer i forbindelse med lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.).

(Lovforslaget (nr. 30) findes i tillæg A. sp. 797, fremsættelsen i tidenden sp. 132.

Lovforslagene sattes til forhandling.

Grünbaum: Der har jo været megen forhåndsinteresse om den debat, vi skal have her i dag, en forhåndsinteresse, som er begrundet i presseomtalen af de urimeligheder, der er foregået i forbindelse med skattespækulationer og ophævelse af indeksordninger og i den senere tid i særdeleshed annuitetsordninger, som er blevet det store nummer også for forsikringsselskaberne. Der har vist været en ret kraftig tegningskampagne i gang, og folk har kunnet låne størstedelen af det beløb, der skulle indskydes i en sådan annuitetsforsikring. Man kunne tage skattefordelen, måske med en skatteprocent på 50-55-60, og så kunne man spekulere i en ophævelse af ordningen, hvorved man kun skulle af med 25 pct.

Alt det har gjort, at der i offentligheden er en meget betydelig interesse omkring de problemer, vi skal behandle her i dag. Men det er kun en enkelt side af sagen og i og for sig noget, som vel også kunne have været klaret uden en omfattende revision af det, vi kalder renteforsikringsloven, som nu bliver til denne lov om beskatningen af pensionsordninger.

Spørgsmålet om denne revision af renteforsikringsloven har også tidligere givet anledning til megen debat her i folketinget, nemlig i forbindelse med oprydningen i fradragjunglen. De fleste af de fradrag, der findes i skattelovgivning, indeholdes jo i renteforsikringsloven, andre i ligningsloven, men der er mange i renteforsikringsloven. Her har vi bl. a. det fradrag, som vel de fleste kender, 3.000 kr.s fradraget, som man kan benytte på selvangivelsen, inden for hvilket beløb man kan fratække f. eks. livsforsikringspræmier.

Men vi har jo en lang række forsikringsydelser, hvor det drejer sig om forsikring eller opsparing med sikring af alderdommen for øje. På dette område har vi gennem årene fået udviklet den praksis — underbygget

med lovændringer gennem årene — at der var fuld fradragsret for de penge, som skatteyderne indbetalte til disse forsikringer for at skaffe sig en alderdomssikring. Det har der ikke været altid, det er noget, der har udviklet sig gennem årene, og det er vel stort set anerkendt i dag, at sådan skal det være, mod at man til gengæld betaler skat, når pengene kommer ud til sin tid i form af en løbende pension eller i visse tilfælde en kapitalpension, hvor der er et engangsbeløb, der udbetales. Man bliver beskattet enten derved, at de løbende udbetalinger indgår i den skattepligtige indtægt til sin tid, eller derved, at der skal svares en afgift af engangsudbetalingen, f. eks. ved kapitalpension, og det er for så vidt ganske logisk. Man skal i hvert fald betale skat i den ene ende og her altså i den sidste ende, hvor pengene bliver udbetalt.

Derudover har vi de andre ordninger med den såkaldte begrænsede fradragsret, der ligger inden for 3.000 kr.s grænsen, hvor man ikke betaler skat i det øjeblik, man får pengene ud, f. eks. livsforsikring.

Man kan vel sige, at de forventninger, der var til en revision af renteforsikringsloven, ikke er blevet indfriet, idet vi ikke har fået den forenkling på dette område, som man måske har forestillet sig at man kunne få. Når vi ikke har fået den forenkling, hænger det vel sammen med de erfaringer, som også jeg har gjort i sin tid, at det er uhyre svært at komme af med et skattefradrag, som én gang er indført i vores skattelovgivning. Det er praktisk taget umuligt. Man kan højst gøre sig håb om at få gjort tingene lidt bedre, forenklet det og gjort det mere rimeligt, mere rigtigt ud fra et eller andet retfærdighedssynspunkt.

Jeg tror, man derfor må sige, som det også fremgår af det, der nu foreligger, at det er urealistisk at forestille sig en gennemgribende ændring på dette område, som helt ændrer principperne for det. Det kunne man i og for sig godt tænke sig at gøre, men vi må vel erkende, at man stort set skal oprettholde de fradrag, vi har inden for disse områder, og så finde ud af det bedst mulige. Derfor kan man altså heller ikke få den store reform her, men jeg tror, man kan sige, at der på mange punkter vedrørende de enkeltheder, der fremtræder i de forskellige lovparagraffer, er opnået en hel del i

[Grünbaum.]

retning af klarlæggelse, tydeliggørelse og på visse områder også en vis forenkling.

Hvis jeg må komme med et hjertesuk, så skal det være, at hverken finansministeren i sin fremsættelsestale eller finansministeriet ved udarbejdelsen af lovforslagets bemærkninger har gjort det, man burde gøre, når man fremsætter et så stort lovforslag, nemlig give os en almindelig redegørelse — det plejer der at være ved så store lovforslag — et indledende kapitel, hvor man får en oversigt over, på hvilke punkter dette lovforslag egentlig afviger fra den gældende ordning. Finansministerens fremsættelsestale er stort set kun et referat af gældende ordninger med nogle bemærkninger om de indgreb, der her foreslås imod misbruget af ordningerne, men selve principperne kommer ikke rigtig frem. Mit hjertesuk er altså, at der burde i bemærkningerne til dette lovforslag af hensyn til vores behandling af det her i folketinget og af hensyn til de stakkels ordførere, der skal bruge deres weekend til at læse 84-85 tættrykte sider igennem og må sidde og kigge i hver enkelt lovparagraf for at finde ud af tingene, have været en almindelig, generel oversigt, som der er i mangfoldige tilfælde ved den slags lovforslag.

Lovforslaget har 3 formål. Jeg har omtalt det ene, revision med henblik på en forenkling og tydeliggørelse, det er til dels opnået. Det andet formål er at komme misbrugene til livs. Det tredje formål har jeg også været lidt inde på: oprydningen i fradragsjunglen, det vil jeg gerne sige lidt mere om. Men først spørgsmålet om at komme misbrugene til livs.

Her synes jeg, finansministeren har gjort det godt, hvor det drejer sig om annuitetsforsikringerne, virkelig godt. Vi får en bestemmelse om, at der skal betales en afgift, ikke på de gældende 25 pct., men på 35 pct., og dertil en tillægsskat, såfremt vedkommende skatteydere indtægt er så høj, at han har en højere marginalskatteprocent eller grænseskatteprocent end de 35. Det vil altså sige, at vi virkelig her får en skatteopkrævning, hvis man ophæver en annuitetsforsikring i utide, som tager skattefordelen, stort set; der bliver ikke meget tilbage.

Misbrugene sker netop ved, at man ophæver i utide, og det vil sige, at pensionsformålet forsvinder. En sådan ophævelse kan

være legitim, den behøver ikke være begrundet i en skattemæssig spekulation. Det kan være, at vedkommende skatteyder er kommet i en vanskelig økonomisk situation, og så kan der selvfølgelig være behov for at ophæve sådanne ordninger. Afgiften på de 25 pct. eller de 35 pct. — vi har jo to regler i øjeblikket — skulle opveje det. Men vi ved jo alle, og det er også fremgået af, hvad jeg allerede har sagt, at det er ikke gået så forfærdelig godt, heller ikke med den bestemmelse, som vi gennemførte i 1967. I marts 1967 gennemførte vi den regel, at hvis man ophævede disse ordninger, inden der var gået 2 år, så skulle man betale fuld skat. Denne regel er opretholdt, og det takker jeg for, men det har vist sig, at den ikke er tilstrækkelig. Man spekulerer bare i den periode, der følger, efter at de 2 år er gået.

Jeg vil sige om den procentforhøjelse, som finansministeren foreslår, altså for det store område en forhøjelse af afgiften fra 25 pct. til 35 pct., at vi ikke mener, denne forhøjelse er stor nok, og vi vil godt have dette spørgsmål drøftet i udvalget. Vi mener, at man bør op på en 40 pct., måske 45 pct.; vi har altså ikke lagt os fast på noget, men lad os tale om det.

Jeg erkender, at dér, hvor der er en tillægsskat, spiller det ikke så stor en rolle, dér får man rettet op på det; men dér, hvor der ikke er en tillægsskat, spiller procentens højde en temmelig stor rolle for, om der kan spekuleres eller der ikke kan spekuleres i disse ordninger. Vi ved med de trækprocenter, vi kender nu under kildeskatten, at der er vist ikke mange, der ligger nede under de 35 pct., og med de forhøjelser, kommunerne nu gennemfører i den kommunale beskatning, tror jeg nok vi kan sige, at de 35 pct. ligger i underkanten — i særdeleshed når man tager i betragtning, at de, der går ind i disse ordninger for at spekulere, jo ikke er dem, der ligger på proportionalstrækket, altså dem man henviser til i bemærkningerne. Det er netop i høj grad dem, der ikke ligger på proportionalstrækket, men som har de store skatteprocenter, der er tilskyndet til at bruge disse ordninger til at opnå en skattefordel. Jeg vil altså sige til finansministeren, at de 35 pct., han foreslår, ligger i underkanten, vi må have en væsentlig højere procent, 40-45 pct., for at komme op på noget mere rimeligt.

[Grünbaum.]

Jeg vil også godt anerkende det fremskridt, der ligger i § 30, hvorefter man nu også kan komme til at betale afgift, hvis man låner på pensions- eller opsparingsordninger. Som det er nu, kan der afgiftsfrit lånes på annuitetsforsikringer, og jeg har forstået, at det skulle der ikke kunnes, hvis forslaget § 30 bliver gennemført. Alligevel vil jeg sige, at også her er det et spørgsmål, om de 35 pct. er det rigtige tal.

Hvor det drejer sig om annuitetsforsikringer, foreslås en særlig tillægsskat for de skatteyderé, hvis grænsebeskatningsprocent — det er vel det, vi plejer at kalde for marginalskatteprocenten — er højere end 35. Derved kommer disse skatteydere til at betale, så de i reglen ikke vil opnå særlige skattefordele ved ophævelsen i utide. De kommer til at betale skat af beløbet med den højere procent, som svarer til deres egen grænseprocent. Men også her kan der manipuleres, det kan gøres over den skattepligtige indkomst. Hvis man f. eks. kombinerer med afskrivningsregler osv., så har man mulighed for i et vilkårligt valgt år at sætte indtægten og dermed skatteprocenten ned; det vil vi gerne se på i udvalget. Også af den grund synes jeg, at argumentationen for, at afgiftsprocenten bliver så høj som muligt, er temmelig stærk. Også fordi der kan manipuleres med selv den skattepligtige indkomst.

Men det spørgsmål, jeg især vil rejse over for finansministeren, er: hvorfor har finansministeren fulgt pensionsskatteudvalgets forslag om tillægsskatten for annuitetsforsikringerne, men ikke fulgt pensionsudvalgets forslag, hvor det drejer sig om indeksordninger? Der kan lige så vel spekuleres i indeksordningerne — og er blevet det gennem årene — som der kan i annuitetsforsikringerne, der er kun den forskel, at de beløb, man kan indbetale på annuitetsforsikringerne, er ubegrænsede, mens det, man kan indbetale på indekstrakterne, er begrænset til de 6 kontrakter. Men det er dog alligevel et stort beløb, og vi ved af erfaring, at der spekuleres temmelig kraftigt også i ophævelse af indekstrakter, altså en ren skattespekulation. Hvorfor har finansministeren så ikke fulgt det forslag, som ligger fra det udvalg, der blev nedsat om alt dette her?

Jeg synes ikke, at forklaringen herpå i

bemærkningerne til § 48 er tilfredsstillende ud fra en rent saglig vurdering af dette spørgsmål, og derfor må min konklusion blive, at der på dette punkt er truffet en politisk bestemt afgørelse. Jeg vil godt høre, hvad finansministeren har at sige til det spørgsmål. Jeg tror, det vil blive meget svært for befolkningen at forstå, at man skal have en tillægsskat for annuitetsforsikringer, men ikke for indekstrakterne, hvor der kan spekuleres så meget. Jeg mener altså, at i hvert fald for indekstrakterne må vi også have tillægsskatten med.

Jeg har lagt mærke til, hvad de 35 pct. angår, at man et sted i bemærkningerne — det er til § 48 — har en helt anden argumentation fra finansministeriets side. Der siger man pludselig, at man skal have tillægsskatten, fordi de 35 pct. — og her citerer jeg ordret — „ligger væsentligt under disse skatteyderes grænsebeskatningsprocent“. Nøjagtig samme betragtning kan anlægges for dem, der spekulerer i indekstrakterne.

Jeg vil understrege på ny, at det, vi taler om her, er kun om at komme skattemisbruket til livs; det er dem, der ophæver i utide, det er den spekulation, vi vil ramme. Det er samme argumentation, finansministeren selv bruger, hvor han taler om i sin fremsættelsestale, at det er rimeligt at give lovgivningen en vis form for tilbagevirkende kraft her. Det er jeg enig med finansministeren i. Jeg er fuldstændig enig med finansministeren i, at det er rigtigt at give bestemmelserne tilbagevirkende kraft til 7. oktober for annuitetsforsikringernes vedkommende, rateforsikringerne. Her drejer det sig jo ikke om at skade dem, der har tegnet disse forsikringer med det formål, som disse forsikringer har, nemlig at sikre en alderspension.

Det er ikke det, det drejer sig om, og det er heller ikke det, vores kritik vender sig imod. Den vender sig imod, at man ikke gør tilstrækkeligt for at få disse misbrug, denne skattespekulation, bragt ud af verden. Derfor siger jeg til finansministeren: sæt afgiften for ophævelse i utide op til 40-45 pct., og lad tillægsskatten gælde for hele området. Med hensyn til den tilbagevirkende kraft er jeg ganske enig med finansministeren. Jeg vil dog sige, det var ingen skade til, hvis der var en hel del indeksordninger, der blev ophævet, det gjorde ikke noget. Det kunne

[Grünbaum.]

man måske opnå, hvis finansministeren her fra talerstolen i dag ville sige, at han vil overveje min tankegang om, at der også skal gennemføres en tillægsskat for indekskontrakterne. Den kan ikke blive med tilbagevirkende kraft, fordi tanken først rejses her fra talerstolen, den kan formentlig ikke træde i kraft, før loven er gennemført. Hvis der kommer en tillægsskat også for indekskontrakternes vedkommende, kunne det jo være, der var en hel del af dem, der har spekuleret i disse kontrakter, der vil sige: så må vi skynde os at få ophævet disse indekskontrakter. Det gjorde egentlig ikke så forfærdelig meget, hvis de tænkte sådan, og hvis de handlede sådan.

I øvrigt vil jeg gerne sige om hele det spørgsmål, hvorvidt man skal sætte stop for nyttegningen af indekskontrakter, som også er omtalt i pressen i dag, at vi behandlede spørgsmålet på den socialdemokratiske gruppes møde på LO-skolen, kort før folketinget blev åbnet, og vi har på grundlag af den drøftelse, vi havde på dette møde, rejst spørgsmålet i 21 mands udvalget. Vi har rejst det alvorligt i 21 mands udvalget, vi har rejst det over for finansministeren. Mere kan der ikke fra vores side siges om dette spørgsmål i øjeblikket. Det ligger altså i 21 mands udvalget. Jeg henstiller til finansministeren, at dette spørgsmål får en hurtig og seriøs behandling i 21 mands udvalget. Lad mig tilføje, at indekskontraktordningen burde logisk set have været ophævet, dengang man gennemførte — var det i 1964? — principbeslutningen om den fulde folkepension. Der er noget ulogisk i, at man bevarer indeksordningen, når man har en fuld folkepension.

Med hensyn til fradragene er lovforslaget en stor skuffelse for os. Det er ikke for at klandre de radikale, jeg nævner dem, men ikke mindst de radikale har jo haft dette punkt som et af deres helt store punkter i 1966 og senere. Vi skulle have ryddet op i fradragsjunglen. Her var chancen. Da vi sidst diskuterede det, tror jeg den radikale

ordfører sagde til mig: ja men vent, til vi kommer frem til renteforsikringsloven, så får vi hele denne oprydning i fradragene, vi skal bare vente, til forslaget kommer om renteforsikringslovens revision. Det er det forslag, vi behandler i dag. Der er intet herom.

Den skatteyder, som har en marginalbeskatningsprocent på 40, og som sætter 1.000 kr. ind på en forsikringsordning, får altså et statstilskud eller en lettelse i sin skat på 400 kr., 40 pct. af de 1.000 kr. Men han, der har en marginalskatteprocent på 60, og som også indsætter 1.000 kr., han får 600 kr.; han får 200 kr. mere i tilskud fra staten for at sætte 1.000 kr. ind på en opsparingsordning. Det kan da ikke være rimeligt. Vi må ikke tale direkte til finansministeren, så må jeg lade være, men så vil jeg sige til salen: det kan da ikke være rimeligt, at den mere velhavende, som meget nemmere kan sætte 1.000 kr. ind på en opsparingsordning, skal have 200 kr. mere i tilskud fra staten for at sætte 1.000 kr. ind end manden med de små indtægter, for hvem det er en virkelig bedrift at sætte disse 1.000 kr. ind; han får kun 400 kr. i tilskud. Kan vi da ikke nå frem til, at vi i hvert fald når en afklaring af dette spørgsmål? Vil folketinget, eller vil folketinget ikke klare disse ting op? Jeg har sagt, at jeg tror ikke på nogen stor oprydning i disse fradrag i den forstand, at man kan fjerne fradragene, men man skulle sandelig gerne kunne nå til, at man gør disse fradrag rimelige og retfærdige, sådan at også almindelige mennesker i dette land kan forstå den mekanisme og det hele ikke ender i skattespekulation.

Haustrup Clemmensen: De forslag, vi i dag behandler, vedrører lovteknisk overordentlig komplicerede områder, og derfor har der gang på gang i årenes løb, når folketinget behandlede lovforslag af denne karakter, været enighed om, at en forenkling burde tilstræbes, at man simpelt hen ikke over for borgerne, specielt ikke for den del af borgerne, der interesserede sig særligt for disse

[Haunstrup Clemmensen.]

spørgsmål, skulle arbejde med dem, skulle leve under dem, kunne være bekendt at have så indviklede og komplicerede regler. Jeg synes derfor, der er grund til at hilse med glæde, at det grundige kommissionsarbejde langt om længe nåede sin afslutning, at skattedepartementets yderligere behandling af sagen nu er nået til afklaring, og at finansministeren herefter har fremsat forslag til en forenkling.

Jeg vil gerne straks sige, at vi hilser det som en væsentlig forbedring, at denne forenkling er tilstræbt, men jeg må tilstå, at derfra og til at sige, at det er blevet den mest enkle og overskuelige og klare lovgivning, man kan tænke sig, er der desværre nok et spring. Nu er der jo grænser for, hvad selv højt kvalificerede embedsmænd kan præstere inden for et så vanskeligt område som dette med så mange forskellige former, og derfor må man formentlig erkende, at der er opnået en forbedring, man er nået et stykke vej i spørgsmålet om forenkling, men det havde nok været ønskeligt, om det havde været muligt at nå endnu et skridt videre.

Der er ikke tvivl om, at de her foreliggende lovforslag kræver et meget omfattende og meget grundigt udvalgsarbejde. Det er ikke sager, der efter vor opfattelse egner sig til klare skemaløsninger, hvor man bare i slagordenes form kan beslutte dette eller hint. Der er fra vor side en vilje til at gå ind i dette saglige og omfattende udvalgsarbejde for at prøve, om det er muligt at tilstræbe en yderligere forenkling, og for at gennemgå konsekvenserne af de fremsatte forslag.

Jeg vil gerne derudover understrege, og det synes jeg der er rig lejlighed til at gøre netop under disse forslags behandling, at det konservative folkeparti, naturligvis da, er overordentlig positivt indstillet over for opsparingen, at vi mener, at det ikke kun er en fordel for de borgere, der har sparet op, men i højeste grad er en fordel for hele befolkningen, ikke mindst for de mennesker, der er helt afhængige af, at der er tilstrækkelig kapital til at sikre tilstrækkelig mange arbejdspladser, tilstrækkelig moderne og effektive arbejdspladser. Derfor er det utvivlsomt en alvorlig hæmsko i hele landets økonomiske udvikling, at opsparingen er for lille, og derfor må det være en opgave for

folkettinget på enhver måde, der overhovedet er forsvarlig, at søge at forøge opsparingen og derved skabe et mere sikkert fundament for den økonomiske vækst.

Vi lægger også megen vægt på at understrege, at i det omfang disse opsparingsbestrebelse kan kombineres med en øget tryghed ad forsikringsmæssig vej, synes vi der er vundet overordentlig meget derved. Vi advarer derimod mod alle foranstaltninger og mod alle tendenser, der forsøger at lægge opsparingen og forsikringen for had eller skyde dem motiver i skoene, der ikke er rimelige og naturlige.

Men netop fordi vi har denne overordentlig positive indstilling til opsparingen og til forsikringsvæsenet, må vi også understrege, at formålet med de lovforslag, vi her behandler, netop er at skabe tryghed og at skabe en opsparing, men ikke at skabe helt ekstraordinært store skattemæssige begunstigelser, efter at beløb har været bundet i ganske få år.

Vi syntes også, det var et fremskridt, da man nåede til ordningen i 1967, hvorefter de beløb, der ekstraordinært blev hævet inden for de første 2 år, blev beskattet som almindelig indkomst. Men det har jo vist sig, deri er jeg enig med hr. Grünbaum, at denne regel har ført til, at der forholdsvis hurtigt efter 2 års fristens udløb er sket, formentlig i betydelig grad, en række ophævelser af disse kontrakter, der ikke er i overensstemmelse med lovens hensigter og målsætning fra lovgivningsmagts side.

Jeg tror, det er vigtigt, at man fra folketinget over for alle dele af befolkningen, også over for forsikringsverdenen, understreger, at skal man fortsat kunne sikre denne sympati over for disse ordninger, skal man fortsat kunne sikre sig, at folketinget ligefrem ønsker at fremme udviklingen på disse områder, så må man forstå, at regler og bestemmelser, der virker i modsat retning, der imod hensigten bruges på anden måde end forudset og planlagt, naturligvis er med til at bringe hele ordningen i fare, er med til at skabe en utryghed på disse områder, som ingen kan være tjent med. Derfor vil jeg gerne på det konservative folkepartis vegne give udtryk for, at vi ikke blot er glade for den gradvise forenkling, der nu er indledt, men også synes, at de skærpelser af lovgivningen, hvor der er tale om, at kontrakterne

[Haustrup Glømmesen.]

ophæves inden det aftalte udløbstidspunkt, er forståelige og velmotiverede.

Jeg understreger, at der naturligvis også her vil være behov for et udvalgsarbejde, for at vi kan se på de enkelte virkninger. Jeg gør i denne forbindelse f. eks. opmærksom på, at der er en række kontrakter, der både er indekstrakter og kombineret med rateforsikringer; det er klart, at der også skal tages stilling til, hvordan de skal behandles. Det var vel ikke urimeligt, hvis de blev behandlet på samme måde som foreslået for rene indekstrakter.

Jeg synes, der er grund til at understrege — også efter de lidt skarpe bemærkninger, hr. Grünbaum er kommet med vedrørende indekstrakterne — at det dog er rigtigt, som den socialdemokratiske ordfører også anførte, at der er lagt loft over, hvor mange indekstrakter man kan tegne, og at risikoen for misbrug på disse områder derfor er væsentlig begrænset i forhold til rateforsikringerne.

Jeg synes også, man har lov til at understrege, at netop disse indekstrakter utvivlsomt er tegnet af en meget, meget bred del af befolkningen. Vi havde vel pr. 1. januar i år op imod 1,9 mill. kontrakter, og da man som bekendt maksimalt har lov til at have 6 kontrakter og adskillige vel har færre, er det måske 300.000-400.000 borgere, der har tegnet disse kontrakter. Det er ikke en lille kreds af befolkningen, det er tværtimod en stor gruppe, der har ønsket på denne måde at sikre sig.

Vi er derfor fra konservativ side meget ivrige for, at disse ordninger fortsat opretholdes, og jeg tror, der er grund til, når man fra forskellig side siger: ja men hvad er det dog for vældige byrder, staten dér pålægges, at erindre sig, at præmierne årene igennem jo også er indekstrulerede og altså stigende med stigende priser. Derudover må man erkende, at vel har staten herved i de kommende år en øget byrde at tage hensyn til, men det har landets borgere også i allerhøjeste grad, og hvis der bliver færre og færre muligheder for nogenlunde realværdmæssigt at beskytte opsparing, risikerer man, at opsparingen bliver så begrænset, at det bringer beskæftigelsen i alvorlig fare. Derfor er vi som sagt i høj grad tilhængere af, at indekstrakterne opretholdes, og mener,

man må erkende, at der her er tale om en ordning, som et meget bredt udsnit af befolkningen er tilhængere af.

Men jeg må have lov at konkludere, at vi kan støtte disse lovforslag, at vi er villige til et grundigt og sagligt udvalgsarbejde og herunder naturligvis også til at overveje de utvivlsomt adskillige henvendelser, der kommer fra de særlige interesserede grupper og sagkyndige på disse områder, men understreger, at alle må være interesseret i, for at disse ordningers grundtanke kan blive opretholdt, at hindre og lukke for de misbrug, der er stik imod lovens ånd og hensigt. Hvis vi skal øge opsparingen, må vi samtidig hindre de misbrug, der modvirker disse opsparingsordninger.

Niels Andersen: Som angivet i hovedlovforslagets titel søger man at skabe klarhed over behandlingen af pensionsordninger i skattemæssig henseende. Mere specielt har man foreslået realitetsændringer i forhold til gældende lov — det drejer sig her først og fremmest om loven om beskatningen af renteforsikringer m. v. Man har i særlig grad søgt at indføre ordninger, der kan eliminere visse konstaterede misbrug af de bestående ordninger; det gælder specielt indekstrakterne og rateforsikringerne, men også enkelte andre har været genstand for misbrug. Misbrugene har typisk haft den form, at man indlod sig på sådanne pensionsordninger, som giver ret til fradrag på selvangivelsen af præmie eller indbetaling. I visse tilfælde, bl. a. ved de almindeligt forekommende bankindekstrakter, har man ved ophævelse i utide alene skullet erlægge en afgift til stat og kommune på 25 pct. For mange skatteyderes vedkommende har afgiftsbeløbet været mindre end det beløb, skatteyderen ville være kommet af med ved normal beskatning. Misbruget har for disse ordningers vedkommende kunnet antage et betydeligt omfang i kraft af det store antal, der findes — op imod 1/2 mill. — medens beløbene har været ret små i det enkelte tilfælde.

Derimod gør der sig noget andet gældende for rateforsikringernes vedkommende. Disse rateforsikringer, angiveligt oprettet med pension for øje, har i et vist antal tilfælde været misbrugt, og beløbsstørrelsen har været ret formidabel. Der består her fuld

[Niels Andersen.]

fradragsret for præmieindbetaling. Man har da betalt f. eks. $\frac{1}{2}$ mill. kr. pr. år i præmie og derefter belånt policen og fået en stor del tilbage, som på grund af de store fradrag betyder meget store beløb sparet i skat. Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget om beskatning af pensionsordninger, at en rateforsikring med det gældende renteniveau i løbet af en kortere årrække får en genkøbsværdi, der er lige så stor som summen af de indbetalte præmier. En sådan praksis har, hvilket er bekræftet fra assurandørhold, ført til en udstrakt anvendelse af sådanne forsikringer i skatteomgåelsesøjemed. Det erkendes ligeledes, at dette er urimeligt.

På tilsvarende måde har man anvendt ophævelse i utide af kapitalpensionsordninger. Afgiften ved ophævelse i utide foreslås skærpet, så den for størsteparten af skatteyderne vil fjerne incitamentet til ophævelse i utide for at opnå skattefordele. Efter de gældende regler svares der en afgift på 25 pct. af udtrædelsesgodtgørelser, tilbagekøbsværdier, konverteringssummer og indeksopsparing, medens der ved udbetaling af kapitalpension svares 35 pct. I det foreliggende lovforslag bliver afgiften overalt 35 pct. ved ophævelser o. lign. i utide. Hvad angår kapitalforsikring i pensionsøjemed og kapitalopsparing i pensionsøjemed, vil man dog under visse betingelser kunne nøjes med at svare 25 pct.s afgift af engangsudbetalinger; i medfør af lovforslagets § 25 gælder dette bl. a. i tilfælde af invaliditet eller død m. v.

Ud over 35 pct.s afgiften stilles der, for så vidt angår rateforsikring i pensionsøjemed, forslag om indførelse af en tillægsskat både ved ophævelse og ved belåning. Samtidig skal ved belåning retten til at fradrage præmierne fuldt ud bortfalde. Ordningen anses i så fald ikke længere for hørende under kapitel 1, hvor der er tale om de fuldt fradragsberettigede ordninger, men bringes ind under det begrænsede fradrag på 3.000 kr.

Ved ophævelse i utide af en sådan rateforsikring beregnes som hovedregel den nævnte afgift på 35 pct. af det udbetalte beløb; dertil kommer om fornødent en tillægsskat efter de regler, der er anført i § 48. Ved belåning af rateforsikring i pensionsøjemed be-

regnes efter forslaget 35 pct.s afgiften af det beløb, der på dispositionstidspunktet kunne være udbetalt i tilfælde af ordningens ophævelse. Dertil kommer så eventuelt tillægsskat efter reglerne i § 48. I øvrigt fremgår afgiftsændringen og tillægsskatten af §§ 28, 29 og 30.

Væsentligt er, at lovforslaget på ét bestemt område, nemlig vedrørende de ovennævnte rateforsikringer i pensionsøjemed, tilsigter en tilbagevirkning. Det fremgår af § 67, at afgift og tillægsskat for disse forsikrings vedkommende skal have virkning fra og med tidspunktet for fremsættelsen af lovforslaget. Denne bestemmelse skal sættes i kraft straks ved lovens bekendtgørelse i Lovtidende. Resten af lovens bestemmelser, således også afgiftsforhøjelserne for de andre pensionsordninger, indekskontrakter m. v., skal træde i kraft fra den 1. januar 1972 og har virkning fra samme dato, således at bestemmelserne vedrørende indekskontrakter i pengeinstitutterne er uændret indtil denne dato.

Som anført i finansministerens fremsættelse er der megen rimelighed i at give tilbagevirkning for rateforsikringernes vedkommende. I modsat fald ville man legalisere fortsatte alvorlige misbrug i en længere periode. Misbruget er af en karakter, der ikke kan begrunde særligt hensyn i denne forbindelse. Det kan begrundes, at man ikke giver tilbagevirkning for f. eks. indeksordninger i pengeinstitutter, da de stedfundne misbrug i de enkelte tilfælde er af ringe størrelsesorden i modsætning til rateforsikringsmisbrugene. Det hører med i billedet, at man ikke fra pengeinstitutternes side, så vidt vides, har drevet forretning under henvisning til misbrugsmulighederne.

Det kan være rimeligt at fremhæve, at de indeksordninger af opsparingstype, der administreres af pengeinstitutterne, som antydnet adskiller sig fra dem, der administreres af forsikringsselskaberne. De sidstnævnte vil nemlig blive berørt af reglen i § 67 om tilbagevirkning fra fremsættelsesdatoen, i det omfang de rummer en rateforsikring i pensionsøjemed. Det kan nævnes, at der kun er tegnet et meget begrænset antal af sådanne ordninger, omkring 400 er det blevet oplyst, medens de gængse indekskontrakter administreret af pengeinstitutter løber op imod $\frac{1}{2}$ million i antal.

[Niels Andersen.]

Man kan gøre opmærksom på, at der sker visse ændringer vedrørende fradragsmulighederne. Det gælder således for kapitalpensionsordningerne; § 16 i lovforslaget bestemmer, at der til kapitalforsikring og kapitalopsparing i pensionsøjemed for et indkomstår i alt kan anvendes højst 15 pct. af arbejdstagerens samlede lønindtægt i indkomståret hos den pågældende arbejdsgiver; hvis den pågældende arbejdstager er over 45 år, kan der dog anvendes 20 pct. Det beløb, som en arbejdstagers arbejdsgivere tilsammen kan anvende i et indkomstår til kapitalforsikring og opsparing i pensionsøjemed, udgør højst 20.000 kr. i henhold til lovforslaget, som det foreligger. Finansministeren har i sin fremsættelse her nævnt tallet 27.000 kr.; jeg ved ikke, hvilket af tallene er det rigtige.

Disse bestemmelser har man fundet nødvendige, idet man fastholder den lave 25 pct.s afgift ved normale udbetalinger, udbetalinger, der ikke sker i utide. Der har hidtil været visse begrænsninger, men de har bygget på et usikkert og vanskeligt skøn. Derfor ønsker man en forholdsvis enkel og klar lovregel på området. I øvrigt har langt de fleste ordninger hidtil ligget inden for den foreslåede grænse.

Det har dog været nævnt, at der kunne være tilfælde, hvor en person, der havde sådanne pensionsordninger, i tilfælde af sygdom, nedsat erhvervsevne o. lign. burde have den mulighed enten at betale den lave sats på 25 pct. eller måske slet ikke betale afgift. Der må man imidlertid huske på, at 25 pct. af afgiften hele tiden har været gældende, og at den fortsat kan anvendes i tilfælde af invaliditet eller død. I visse tilfælde vil kontrakterne indeholde særlige bestemmelser for sådanne tilfælde.

For så vidt angår pensionsordninger med løbende udbetalinger og rateforsikringer i pensionsøjemed, følger det af ordningernes natur, at de i tilfælde af invaliditet kan komme til udløsning, men i så fald kun som løbende udbetalinger, hvilket medfører normal indkomstbeskatning. Således bliver der ikke tale om nogen afgift i dette tilfælde, hvorimod som nævnt ophævelse i utide medfører en 35 pct.s afgift samt tillægsskat for rateforsikringernes vedkommende.

Indeksordningernes karakter af at være aldersopsparing udelukker pr. definition hensyntagen til invaliditetstilfælde. De kan således kun ophæves i utide mod erlæggelse af 35 pct.s afgift eller for de forsikringselskabsadministrerede tillægsskat, i det omfang de udgør en rateforsikringsaftale. Man kunne dog tænke sig, at der for de gængse indekskontraktters vedkommende blev adgang til ophævelse mod den lave 25 pct.s afgift i tilfælde af invaliditet eller død. Herved ville der opnås det samme, som gælder og ifølge lovforslaget skal gælde for kapitalpensionerne, jfr. § 25. Det drejer sig om ganske små afgiftsbeløb, man derigennem ville slippe for at betale, så der kan næppe siges at være tungtvejende grunde, der taler mod en sådan ændring i forhold til det foreslåede.

Man kan i øvrigt fremhæve, at det vil være vanskeligt, hvor der er tale om invaliditet, om erhvervshæmmede eller f. eks. om uforskyldt betydeligt tab af indtægt eller arbejdsløshed, at anvende den lave 25 pct.s sats i kapitalforsikringstilfældene, da disse ordninger administreres af pengeinstitutter, der nødvendigvis må have mest muligt klare og overskuelige regler. Man kan dertil fremføre, at der i de nævnte måske atypiske tilfælde kan ydes tilskud til omskoling eller revalidering, hvilket medfører, at den pågældende person har gode muligheder for at genvinde en rimelig status i økonomisk og erhvervsmæssig henseende. Af principielle og administrative grunde må man nok erkende, at det er det mest hensigtsmæssige at lade støtten foregå gennem de mest egnede myndigheder i stedet for via pengeinstitutternes forvaltning af love som den her omhandlede bortset fra de helt klare tilfælde, som loven omfatter.

Man har indvendt, at det var urimeligt at foretage de nævnte forhøjelser fra 25 pct. til 35 pct. over for dem, der har handlet i god tro i tillid til, at en aftale var en aftale, og derfor har bundet midler på den omtalte måde. Det kunne vel drøftes, om det ville være mere retfærdigt at lade reglerne gå på ordninger oprettet efter en bestemt fremtidig dato. Man ville herved stille fremtidens selvpensionister m. m. ringere end de nuværende. Omvendt kan man sige, at de nuværende har haft for gode vilkår; der er huller i lovgivningen, som nu må stoppes, bl. a. på grund af misbrug.

[Niels Andersen.]

Det egentlig retfærdige måtte være, at alle betaler lige meget i skat uanset oprettelse eller ikke-oprettelse af f. eks. indeksordninger. Fordelen burde fra starten alene bestå i pristalsreguleringen og ikke i en adgang til senere ophævelse i modstrid med ordningens formål, der er alderspension. Man har kort sagt ikke mulighed for at gøre alle tilfreds på nuværende tidspunkt. Det kan være svært at operere med retfærdighedssynspunkter her, og der er i intet tilfælde tale om forslag om stigninger, der virkelig kan siges at ramme nogen person eller persongruppe hårdt eller urimeligt. Afgiften stiger jo med ca. 10 pct. og var lav i forvejen. For så vidt angår rateforsikringer i pensionsøjemed, har misbrugene været store og så eklatante, at man på ingen måde kan begrunde nogen hensyntagen.

Som teknisk begrundelse for forhøjelsen af afgiftssatsen fra typisk 25 til 35 pct. fremhæves, at grænsebeskatningsprocenten for flertallet af skatteydere er mellem 31 og 37, alt efter hvilken kommune det drejer sig om. Selv efter denne afgifts ikrafttræden pr. 1. januar 1972 vil der således foreligge en mulighed for misbrug ved ophævelse i utide, tidligst 2 år efter oprettelsen af en indekskontrakt af banktype. Da man imidlertid kun kan oprette et ret begrænset antal kontrakter af denne art og inden for en beskedent beløbsramme, vil incitamentet formentlig blive meget ringe for personer med høje indkomster, hvor grænsebeskatningsprocenten er meget høj eller betydeligt over de angivne 35 pct.; skattefordelen vil for disse grupper blive overordentlig ringe relativt set. Af administrative grunde kan man således vel forsvare en fast afgift på dette område.

Man kan drøfte, om indeksordninger er heldige. De bygger så at sige på en statsautoriseret forventning om fortsat inflation med behov for værdisikring af langtids- eller aldersopsparing. De er medvirkende til at gøre befolkningen mindre nervøs ved løninflation m. v., hvilket ikke kan være psykologisk fornuftigt. Omvendt kan man måske sige, at to modhensyn gør sig gældende. For det første, at man fra fagøkonomers side ofte fremhæver, at en vis lav inflationsgrad er hensigtsmæssig for at holde hjulene i gang og opretholde en høj beskæftigelses-

grad, produktion osv. Det væsentlige er at holde inflationen højest lig med og helst mindre end udlandets; således må man sige, at man næppe bør vente en total standsning af inflationen under normale omstændigheder, derimod måske en betydelig formindskelse. Det vil betyde, at der vil ske en udhuling over et langt åremål af pensionsordningerne. Hvis man vil bevare pristalsreguleringen, må man således veje dette mod den ovennævnte psykologiske fare ved pristalsssikring. For det andet, at man må være betænkelig ved de gentagne forandringer af de særlige opsparingsbegunstigede ordninger; en fortsættelse ad denne vej vil medvirke til at gøre fremtidige ordninger mindre tillokkende. Man vil sige, at staten ikke holder det, den lover, og vil måske holde sig tilbage.

Jeg vil gerne pointere, at vi fra venstres side er meget stærkt interesseret i, at der består sådanne opsparingsvilkår, at der virkelig er incitament heri til at foretage en så høj opsparing som muligt. Med hensyn til det, der her foreslås, mener vi, at den skærpe, der skal finde sted, er overordentlig rimelig, og at man vil komme de urimeligheder til livs, som faktisk er forekommet i administrationen af disse ordninger.

Endelig vil jeg gerne sige, at de øvrige lovforslag, der foreligger i tilknytning til dette hovedforslag, kan vi fra venstres side tilslutte os og anbefale.

Nordqvist: Det kunne være fristende at stille forslag om en ændring af talerrækken. Det er jo den almindelige erfaring, at efterhånden som vi kommer frem i rækkefølgen, er det, ligesom interessen daler lidt i salen, og måske særlig for den, der er tredje regeringsordfører, kunne det være rart med lidt afveksling indimellem.

Min weekend er, som det formentlig gælder flere andre ordførere, gået med at gennemløbe det meget vanskelige hovedlovforslag, hvis forståelse desværre ikke lettes ved også at læse bemærkningerne. Jeg synes, at stoffet er både indviklet og meget teknisk betonet. Selv om man af og til beskæftiger sig med jura, må man for at få det fulde udbytte af dette lovforslag udruste sig med både håndbøger og lovsamlinger. Det er måske ikke så indviklet som dødsbobe-skatningen, men jeg tror, finansministeren

[Nordqvist.]

så absolut har æren af at have fremsat de vanskeligste lovforslag, i hvert fald mens jeg har siddet herinde, og jeg tror også, han har Danmarksrekord med hensyn til bemærkningernes længde.

Må jeg til overvejelse for rette vedkommende — og her tror jeg jeg taler med samme intentioner som hr. Grünbaum — foreslå, at man en anden gang som et særligt bilag bringer en oversigt over, hvad de anvendte fagudtryk står for. Jeg tror ikke, der er så forfærdelig mange, der er helt inde i, hvad alle disse forsikringsformer, der omtales her, egentlig betyder, og endvidere at man citerer de bestemmelser i andre love, som gentagne gange omtales; i dette tilfælde er det dels renteforsikringsloven, dels statskatteloven, og det er lidt besværligt, at vi skal sidde i nærheden af hele vores lovsamling for at pløje os igennem dette. Og når der i forvejen er 85 sider, kunne de 2 sider ekstra vel ikke volde den store ulejlighed. Vi må vel også stadig væk holde fast ved, at folketingsmedlemmer ikke er eksperter, men at vi repræsenterer den sunde fornuft.

Efter dette lille hjertesuk vil jeg gerne indrømme, at der må ligge et kolossalt arbejde forud for dette lovforslag med at indsamle og systematisere alle forekommende pensionsordninger og samtidig nogenlunde overskueligt få præciseret de virkninger, de i hvert fald hidtil kendte former for pensions- og livsforsikring har eller skal have.

Men nogen tvivl er der måske alligevel tilbage. Jeg tænker her på, at der i bemærkningerne jævnlig bruges udtryk som „det antages“, eller „det er i praksis antaget“; det understreger jo, at der stadig vil være situationer, som ikke er kodificeret.

Det er vel forståeligt, at man efter gennemlæsningen af dette digre værk tager en dyb indånding og stiller sig selv det spørgsmål, om vi virkelig har behov for så mange forskellige ordninger. Hertil må jeg for det første sige, at de mange, der ikke som tjenestemænd eller andre lønmodtagere favoriseres af en pensionsordning, foruden folkepensionen, der naturligvis tilkommer os alle, kun har den mulighed ved en forsikring eller en opsparingsordning at betrygge alderdommen eller familien, og dette er vel i sig selv et motiv til visse forsikringsformer. Jeg vil i den forbindelse også gerne nævne risikomo-

mentet. Det er jo af særdeles aktuel betydning for alle selvstændige at dække sig ind for den risiko, at man lige pludselig og i utide står af.

Hvilke former der bør tillades, er det spørgsmål, der, som vi allerede har hørt, i hvert fald indtil videre skiller vandene, idet lovforslaget om beskatning af pensionsordninger ikke forbyder de såkaldte indeksforsikringer. Selv om man kan betragte disse med nogen skepsis — og det gør vi i hvert fald i det radikale venstre — er det da stadig væk uopklaret, om de tegnes af pensionshensyn eller på grund af skattefradraget, men under alle omstændigheder har disse forsikringsformer en klar og oplagt begrundelse i den stadig stigende inflation.

De traditionelle livsforsikringer, hvor man i sin grønne ungdom tegner 10.000 kr. til fordel for lilleemor, er tiden jo ganske løbet fra. At tegne en sådan forsikring i dag kan kun være fornuftbetonet i specielle tilfælde, f. eks. i forbindelse med køb af en virksomhed, for at sikre sig mod, at familien, der sidder tilbage, måske skal gå fra hus og hjem.

For alle dem, der ikke har mulighed for at deltage i en pensionsordning, som andre helt eller delvis betaler, er en eller anden form for pristalsklausuleret forsikring eller opsparing et muligt alternativ. Selv om den offentlige pensionering stadig bliver bedre og bedre, vil der formentlig fortsat være behov for en vis selvpensionering, og den opsparing, der herved finder sted, må vel også ud fra et samfundsmæssigt synspunkt være ønskværdig.

Jeg forstår, at ministeren har påbegyndt en undersøgelse for at kulegrave problemerne i forbindelse med disse pristalsklausulerede ordninger, og jeg kan derfor tiltræde, at vi afventer resultatet af disse undersøgelser, selv om statens fremtidige forpligtelser stadig væk forøges. Man kan vel nok diskutere, af hvem og hvordan gildet til sin tid skal betales.

Jeg vil gerne i den forbindelse gøre en bemærkning til hr. Grünbaum, der anførte, at det radikale venstre ønskede en oprydning i fradragsjunglen. Jeg kan forsikre hr. Grünbaum for, at vi bestemt ikke er gået ned af barrikaden, men det er i og for sig ikke det, det drejer sig om her. Det, det her drejer sig om, er først og fremmest at få

[Nordqvist.]

lukket af for skattefiduser og i øvrigt få systematiseret alle disse vanskelige områder, så de er tilgængelige for almindelige mennesker. Det er altså første halvleg, men vi kan vende tilbage til det andet senere. Jeg synes, det er prisværdigt, at vi i hvert fald nu får denne del først.

Der er, må jeg vel have lov til at gå ud fra, enighed om, at ingen af de eksisterende ordninger må kunne anvendes til skattefiduser, og de foreslåede bestemmelser om afgift og tillægsskat skulle lukke af for de utilsigtede skattemæssige begunstigelser.

Det er naturligvis svært efter en foreløbig gennemgang at bedømme, om de foreslåede bestemmelser er absolut vandtætte, men jeg går ud fra, at vi i udvalget får tilstillet tilstrækkeligt materiale, således at vi kan regne os frem til, om dette holder stik. Jeg vil gerne præcisere, at det radikale venstre i hvert fald lægger vægt på, at enhver form for skattefidus forhindres.

At kritisere lovgiverne for de her nævnte ordninger er vel nok i nogen grad for smed at rette bager. Hensigten og den gode vilje er umiskendelig, men det må vel indrømmes, at den menneskelige fantasi er uden ende. En i sig selv acceptabel ordning misbruges, og alt efter temperament kan man så afgøre, om denne fantasi udfoldes for at bedrøve statskassen, for at opmuntre forsikringsageren eller måske for at bringe forsikringsageren kontante glæder. En sluse er lukket, men tilbage står: hvem bliver vor tids Lorenzo Tonti? Det var ham, der i sin tid opfandt tontinen, hvis der ellers er nogen, der ved, hvad det er. Når lovforslaget er vedtaget og gennemtygget af eksperter, hvad bliver så det næste? Med andre ord, hvorledes sikrer vi os mod nye fidusmuligheder? Det kan formentlig kun ske ved alene at tillade nærmere beskrevne og hidtil kendte former; jeg vil indrømme, at det unægtelig er et følt indgreb i aftalefriheden, hvis vi skal den vej, men det er muligt, det kan blive nødvendigt.

I bemærkningerne til §§ 12 og 13 behandles spørgsmålet om kreditforfølgning af indbetalte og båndlagte midler; det anføres, at det ikke er hensigtsmæssigt i skattelovgivningen at afgøre disse civile retlige problemer, og lovforslaget indeholder da heller ikke bestemmelser om, at midler skal være und-

draget kreditorforfølgning. Jeg kan tilslutte mig disse betragtninger, men jeg vil dog gerne henstille, at disse uhyre komplicerede problemer snarest afklares.

Jeg konstaterer med glæde, at det, der her foreslås, er foreneligt med både sociale fonds og forskellige former for udbyttedeling, som vi alle sammen gerne ser fremmet.

Den foreslåede afgift og tillægsskat foreslås at skulle tilfalde kommunen med en tredjedel. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han ved denne fordeling har taget hensyn til den amtskommunale indkomstskat.

Flere ordførere har været inde på den kendsgerning, at lovforslaget i visse henseender får tilbagevirkende kraft, og jeg vil da indrømme, at man i juridiske kredse almindeligvis er betænkelig ved noget sådant, men jeg kan se, at finansministeren i hvert fald har overvundet sine betænkeligheder og bl. a. anfører, at det er moralsk forsvarligt, fordi det først og fremmest rammer tilfælde, der ligger helt uden for lovens hensigt. Jeg er ikke helt glad for denne bemærkning og håber da heller ikke, at ministeren ramler ind i en retssag, men vi har da lov til at håbe på, at det udvalg, der nu bliver nedsat, under behandlingen kan finde frem til en formulering, der kan fjerne også de juridiske betænkeligheder.

Jeg er sikker på, at lovforslaget vil vække fryd i vide kredse på grund af, at man udelader bestemmelsen i den gældende lov om, at der kan ske udbetaling af kapitalforsikringer m. v. til kvinder ved ægteskabsindgåelse. Men jeg håber ikke, at rødstrømperne når helt frem til bemærkningerne side 38, hvor det primært anføres, at reglen er administrativt besværlig, og dernæst, at man ikke har fundet tilstrækkelig begrundelse for ikke at ligestille kvinder og mænd. Faktorerens orden er ikke ligegyldig, og i øvrigt behøver man vel ikke ligefrem at søge efter en begrundelse for forskelsbehandling.

Jeg forudser et interessant og langvarigt udvalgsarbejde, og jeg kan tilsige ministeren mit partis både positive og inciterende medvirken.

Helge von Rosen: Jeg skal knytte nogle bemærkninger til det sidste af lovforslagene, forslag til lov om ændring af ligningsloven.

Der er i dette forslag efter min mening to afgørende momenter. For det første, at man

[Helge von Rosen.]

nu som arbejdsgiver med fradragsret kan yde beløb til sociale fonds, dvs. til andre sociale formål til fordel for medarbejderne end pensionslignende formål på den måde, at ydelserne nu frit kan bestemmes år for år, hvor reglen hidtil har været den, at arbejdsgiveren skulle forpligte sig enten til en ydelse i en ubestemt årrække af et fast årligt beløb, dog mindst 5 år, eller til et ubestemt f. eks. af omsætning eller nettoresultat afhængigt årligt beløb i en længere årrække, mindst 10 år.

For det andet skal det efter lovforslaget ikke længere være en betingelse for fradragsretten, at ydelsen udbetales løbende. Det nævnes også, ganske vist lidt indirekte, som en mulighed, at ydelsen ikke udbetales kontant til den sociale fond, men kan præsteres ved, at arbejdsgiveren påtager sig en gældsforpligtelse, altså en bogføringsdisposition.

Begge de to nydannelser smidiggør tingene og vil formentlig være en afgørende stimulans til dannelsen af sociale fonds for den enkelte virksomhed, dog afhængig af, hvordan sådanne fondes vedtægter skal udformes for at få den fastsatte godkendelse af finansministeren. Det forekommer at være en svaghed, som formentlig kan rettes op under udvalgsbehandlingen, at der i lovforslaget ingen som helst retningslinjer er givet for, hvilke betingelser der vil blive stillet for, at man kan opnå godkendelse, ud over den, at der skal være en arbejderrepræsentation i fondsbestyrelsen, noget ganske selvfølgeligt.

Den hidtidige fremgangsmåde ved lignende fonds, hvor udbyttedelingsnævnet også har medvirket, er, så vidt jeg er orienteret, i tidens løb undergivet en mere og mere restriktiv udvikling, som formodentlig har begrænset anvendelsen af mulighederne for at stifte fonds af denne art.

Det er spørgsmålet, om der ikke i selve loven burde angives nogle hovedretningslinjer, nogle hovedbetingelser, eventuelt kunne det også ske i bekendtgørelsesform, sådan at arbejdsgiverne vidste, hvad de havde at

rette sig efter, og inden for de angivne rammer kunne påregne at have frihed til at tilpasse fonden og dens vedtægter til de konkrete ønsker.

Et af de mest afgørende momenter, som det forekommer mig nødvendigt at få kastet nærmere lys over, er, i hvilket omfang fondens midler kan arbejde som lånekapital uden særlig sikkerhed og blive stående i en virksomhed, altså i hvilket omfang og hvor længe der kan etableres noget i retning af en risikovillig medarbejderinteresse.

Der er mange punkter, der kan trænge til nærmere afklaring under udvalgsbehandlingen. Således kunne man jo for at være morsom spørge, om lån ydet af en sådan fond til en medarbejder, der er i forbigående trang, ikke burde beskattes hos medarbejderen ved modtagelsen i lighed med det, der samtidig foreslås for beskatning af pensionsordningerne, når disse belånes.

Man kunne også fremdrage det problem, der opstår for bestående fonds, hvor arbejdsgiverne allerede nu har forpligtet sig til ydelser i en længere årrække fremefter i den tro, at ligningslovens § 14 gav dem fradragsret. Denne fradragsret ophæves efter forslaget fra 1972, uden at det i forslaget er angivet, at forpligtelserne til sådanne ydelser bortfalder, samtidig med at fradragsretten forsvinder, eller at ordningen kan konverteres til en forpligtelse til ydelser til en fond, hvis vedtægter kan godkendes efter lovforslaget. Men det er vel ting, der kan ordne sig under udvalgsbehandlingen.

Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Ømann: Det er jo ikke bare historier, der har verseret, det er et faktum, at der har fundet omfattende misbrug sted af disse renteforsikringsordninger. Mange tilfælde af præmier i størrelsesordenen 50.000-100.000 kr. om året med fuld fradragsret og nedsættelse af trækprocenten til følge har kunnet registreres. Ved de inkonvertible forsikringer er fulgt den trafik at belåne policerne til tops, når først forsikringerne var tegnet, til

[Ømann.]

brug ved betaling af præmierne, og i øvrigt har det, når det drejede sig om annuitets- eller rateforsikringer, som kunne genkøbes uden væsentligt tab, været sædvane at opheve forsikringen og lade sig afgiftsbelægge med 25 pct., mens det fradrag, man året før havde opnået, udgjorde 50-60 pct. af præmiens størrelse. Det er let at regne ud, at ved en tegning på 60.000 kr. i årlig præmie kan en sådan operation indbringe 15.000 kr. kontant lige ned i foret. Der har været talt om skattefri millionærer, og SF har i udvalget forlangt en analyse af, hvad der kan føre til disse tilstande. Denne lovgivning har vistnok en vis andel i, at sådan noget kan finde sted.

Det er naturligvis prisværdigt, at regeringen nu sætter en stopper for de mest iøjnefaldende misbrug ved at indføre fuld beskatning i de mest grelle tilfælde, dem, som jeg just har omtalt, men tilbagekøbet eller opgivelsen finder jo også sted for andre forsikringskategorier end lige netop rateforsikringerne. Det praktiseres bl. a. ved indekstrakterne, og i disse tilfælde mener finansministeren altså, at en skærpelse af afgiften fra 25 til 35 pct. er tilstrækkelig. Jeg er her enig med hr. Grünbaum i, at de 35 pct. er for lidt i forhold til de marginalskatteprocenter, som det klientel, der tegner disse forsikringer, almindeligvis har.

I øvrigt mener jeg, at diskussionen om fradragene i henhold til denne lovgivning ikke bør føres på disse grelle og iøjnefaldende misbrug. Langt vigtigere er det at overveje den samlede virkning af de, om jeg så må sige pæne forsikringstageres fradrag i forbindelse med denne lovgivning. Lovforslaget her er jo ikke bare et forslag om ændringer, det er en omarbejdning, hvori samtlige forsikringsordninger er opsummeret. Der er altså al mulig anledning til en samlet overvejelse, og kan man ikke godkende helheden, ja, så ligger det jo sådan, at så er det vanskeligt at gå ind for de af regeringen foreslåede forbedringer, som der jo også er.

Det står for mig som noget aldeles ubegribeligt, at visse gruppers private dispositioner og viljesakter kan medføre, at andre grupper uden videre får påført en merskat, og det er jo en af de virkninger, som rente-

forsikringsloven har. Der er her tale om en tredjemandsretshandel, som man vistnok aldrig kunne drømme om at tillægge gyldighed i det private erhvervsliv. Eller lad os se det fra en anden vinkel. Der står i grundloven, at det er folketingsret, der pålægger skatterne, det er forudsat, at skatterne skal ramme generelt, og at de skal ramme lige- ligt. De skatteregler, der her er til behandling, medfører, at private dispositioner truffet af enkelte grupper ud fra private hensyn medfører, at andre grupper får en højere skat, end hvis lighed herskede.

En tredje mærkværdighed. Skattelovgivningen praktiserer og er nødt til at praktisere en knivskarp sondring mellem de udgifter, der medgår til indkomstens erhvervelse, og som kaldes for driftsudgifter, og alle andre udgifter, som ikke rager skattevæsenet, og som heller ikke kan fradrages. Disse forsikrings- og pensionsudgifter er så decideret af den sidste slags, det er private udgifter, men på tværs af alle skatteprincipper har man engang for længe siden under helt andre samfundsforhold erklæret, at de burde kunne fradrages, og denne forkerte ordning er altså nu vokset ind i vor nutid med meget store konsekvenser til følge.

En fjerde mærkværdighed. Folkepensionen er i de senere år forøget — der skal nu udbetales folkepension til alle — og det samme er folkepensionsbidraget, som ganske vist ikke er et direkte bidrag til egen pension, men dog et pensionsbidrag. Dette bidrag skal efter regeringens vedtagelse forøges betydeligt nu, men det kan ikke trækkes fra, og jeg mener heller ikke, det burde kunne trækkes fra. Det kan derimod de bidrag, der ydes til de private pensioner. Ja men her er dog en uligevægt, som man vist ikke kan opretholde i længden.

En femte mærkværdighed. Det fradrag, der opnås, tæller helt forskelligt i rede penge for den, der er rig, og for den, der er mindre rig. Den rabat, der opnås for en præmie af en given størrelse, bliver, som hr. Grünbaum nævnte det, større, jo højere indkomst den pågældende har. Jeg vil, som jeg har gjort det før — men man må jo gøre det igen — erindre om, at det var denne omstændighed, der langt om længe gjorde det af med kapitalbindingsordningerne og skabte en overbevisning her i folketingsret

[Ømann.]

om, at man ikke kunne tillade sig at lave opsparingsordninger med skattebegunstigelser.

Her vil jeg gerne sige et par ord til hr. Haunstrup Clemmensen, der jo elsker opsparingen og advarer mod attack på opsparingen. Jeg kan godt forstå, at man fra konservativt hold med næb og klør forsvarer disse ordninger, som andre skal finansiere. Her er der virkelig tale om en af de velbøjede bastioner, et af de områder, hvor en indkomstfordeling fra fattig til rig kan foregå i al stilfærdighed og uden den ubehagelige presseindblanding, som udbytningsbestrebelse på lønfronten kan føre med sig. Standpunktet er forståeligt og konsekvent; lige så konsekvent som det frådende svar for indeksordningerne, vi præsenteredes for i TV-avisen forleden. Men når det er sagt, så må jeg sige, at det er lidt uforståeligt for mig, at socialdemokraterne kan anerkende, at disse ordninger nu har borgerret, og det er lige så uforståeligt for mig, at de radikale kan slå denne kolbøtte fra den parole, der gjaldt før valget, at ingen skal tvinges til at betale sin naboskat, til nu at sige, at man godt kan godkende disse ordninger og disse fradrag, men at det da godt kan være, at man engang skal kigge lidt nøjere på dem, fordi dette bare er første halvleg.

Jeg er interesseret i et grundigt og et sagligt udvalgsarbejde, men jeg vil gerne sige på forhånd, at mit første formål med det er at blotlægge, hvilke sociale skævheder disse ordninger i deres helhed medfører.

Hanne Reintoft: De særlige pensionsbeskatningsregler skulle principielt virke på den måde, at beskatningen af indkomster kan udskydes til pensionsalderen, men finansministeren erkender jo selv i den skriftlige fremsættelse af lovforslaget, at ordningerne benyttes til rent skattebesparende formål. Det vil altså sige, at loven om beskatningen af pensionsordninger m. v. vil blive en ren fiduslov, der kun fremmer de velstillede på bekostning af dem, der betaler den fulde skattebyrde vel i forventning om, at samfundet til gengæld udbetaler dem en retfærdig pension, når de efter mange års arbejde har ydet, hvad de kunne. Jeg kan ikke helt være enig med hr. Nordqvist i, at

der skal særlig ekspertise til at se denne tendens i lovforslaget, og det er jo i øvrigt en tommelfingerregel, der anvendes i alle finansministerens lovforslag.

Hvis denne lovgivning skal bevares, vil den fremme skattesnyderiet, den vil stadig medvirke til, at folk i al almindelighed efterhånden mister enhver tillid til en retfærdig påligning af skattebyrderne og også mister den sidste rest af tillid til, at de sociale ydelser, pension osv., fordeles efter behovskriterier.

Vi er jo allerede nået dertil, at selve skattebetalingen er blevet et yndet spekulationsobjekt. De, der har forbindelser eller råd til at købe sig forbindelser til jurister, revisorer, regnskabsførere og skatteeksperter i det hele taget, har større muligheder for at få skattelettelse end dem, der blot efter bedste evne og vilje forsøger at få pålagt en retfærdig skattebyrde. Når den almindelige borger så konfronteres med de mennesker, der har købt sig indsigt i denne komplicerede lovgivnings fordele, så bliver han skuffet og samfundsfjendtlig, og regeringen kan ikke blive ved at undre sig over, at modviljen bliver større og større.

Vi kan selvfølgelig ikke acceptere denne udvikling henimod at gøre alle landets skatteydere til større eller mindre skattespekulanter. Der burde ikke være den mindste tvivl om, at skatterne skulle fordeles således, at de, der havde de bredeste skuldre at bære byrderne på, også bar dem. Vi foreslår derfor, at loven om beskatning af renteforsikringer m. v. ophæves, og at der indføres en normal beskatning. Det er den eneste retfærdige og tillidvækkende beskatningsform, der kan fungere i praksis efter sin hensigt og til alles tilfredshed.

Jeg forstår ikke den tale — jeg tror, det var fra venstres side — om, at man skal kunne stole på engang indgåede aftaler. Der er på dette område som på andre i denne regerings tid brudt så mange aftaler med det almindelige menneske herhjemme, at den tillid vist er meget vaklende.

Dernæst et par bemærkninger om den særlige indkomstskat m. v., der blev indført i juli 1960 og ikke omfattes af kildeskatte-lovgivningen. Særlig indkomstskat betales af en række engangsprægede indtægter og havde vel en vis berettigelse, da skattefradraget reglen var gældende, fordi disse særlige

[Hanne Reintoft.]

indkomster da kunne medføre en beskatningsprocent, der lå på det urimelige, ja, over 100. Efter skattefradragsreglens ophør er det ikke muligt at blive beskattet med mere end 30 pct. af særlig indkomst med fradrag af 1.000 kr. Hvis en skatteydere samlede særlige indkomst er negativ, kan et til den negative særlige indkomst svarende beløb fradrages i den almindelige skattepligtige indkomst med undtagelse af tab ved salg af fast ejendom. Oprindeligt var der kun to kategorier af indtægt under særlig indkomst, men efterhånden er vi nået op på 16 kategorier, og denne helt specielle lave beskatning har faktisk antaget et samfundsøkonomisk uholdbart omfang, der samtidig virker uretfærdigt over for det store flertal af skatteydere, der skal betale det mere i skat, som undrages den progressive beskatning ved særlig indkomstskat. Det kan jo ikke nytte at benægte — som også hr. Ømann var inde på — at det er andre, der bærer de byrder, der er en følge af, at nogle har råd til og mulighed for at få disse lettelser.

Uretfærdigheden i beskatningen af særlig indkomst fremgår tydeligst af den kategori inden for særlig indkomst, der omfatter kontraktbrud. Hæves kontraktbundne beløb, der nyder skattefrihed, lægges de ikke oven i den almindelige indkomst, men beskattes med bare 30 pct. minus fradraget på 1.000 kr. Det har i praksis ofte vist sig, at smarte folk udnytter loven efter dette eksempel, og det kan og bør der sættes en stopper for. Mener finansministeren virkelig ikke, at der helt og afgørende skulle sættes en stopper for den form for skattesnyd?

Vi anser loven om særlig indkomstskat for en urimelig favorisering af et ganske bestemt skatte klientel, der selvfølgelig har regeringens bevågenhed, det ved vi, det er ejendoms- og handelsspekulanter, der direkte udnytter loven til systematiske transaktioner og skatteunddragelser. Vi må derfor også her foreslå, at loven om særlig indkomstskat m. v. ophæves. Dog ser vi gerne, at reglen om fradrag af 1.000 kr. for gaver, gratialer o. lign. overføres til de almindelige beskatningsregler, så det ikke går ud over det almindelige jævne menneske, der i anledning af et jubilæum osv. får et gratiale.

Finansministeren (Poul Møller): Af fru Hanne Reintofts udtalelser her skulle man tro, at det, jeg fremsatte forslag om, var gennem skattelovgivningen at give øgede muligheder for skattefiduser, men det er jo det modsatte, der her er tale om. Det, der er tale om, er jo at komme nogle af dem til livs, at prøve på at lukke nogle huller i skattelovgivningen. Og fru Hanne Reintoft talte stærkt imod den lavere beskatning af særlig indkomst i forhold til almindelig indkomstskat, men jeg fremsætter jo ikke et forslag her, der skulle have den tendens, at den særlige indkomstskat blev mildere. Der er tværtimod i lovforslaget her en tendens til at gøre den særlige indkomstskat højere, nemlig ved at forhøje den fra 25 til 35 pct. på de områder, der er omfattet af denne lovgivning, og endda i visse tilfælde op til almindelig indkomstskat. Derfor havde jeg egentlig ventet, at fru Hanne Reintoft havde været positivt indstillet over for lovforslaget, men det skuffer mig ikke, at hun ikke er det.

Hr. Grünbaum var inde på en række af dette lovforslags problemer, og jeg takker ham i øvrigt for den velvillige holdning, han sammen med andre ordførere indtog til de hovedspørgsmål, der er i denne lovgivning. Der har fra ordførernes, også fra hr. Grünbaums side været talt om, at man manglede en almindelig redegørelse for de bestående forhold, og der har været talt om, at det var et meget indviklet område og et indviklet lovforslag. Jeg vil gerne fuldstændig medgive, at det er indviklet, men på den anden side må man ikke glemme, at der er problemer, der er så indviklede, at det er meget svært at forenkle dem, og at den indviklede fremstilling og paragrafgenemgang ofte skyldes, at det er et indviklet sagsområde. Det tror jeg man skal tænke på her. Det er jo ikke således, at den renteforsikringslovgivning, vi har i dag, er lysende klar og let tilgængelig for enhver. Den er i forvejen uhyre indviklet, og det, der er forsøgt her, er ved det nedsatte sagkyndige udvalg hjælp at nå frem til en sammenfatning og dermed også en forenkling. Jeg synes, det er forsøgt på mange måder, bl. a. også ved at bringe — det efterlyste hr. Nordqvist — definitioner ind i denne lovgivning, således at det står klart, hvad der

[Finansministeren.]

menes med de forskellige udtryk. Det er muligt, at vi skal give en mere skematisk fremstilling af tingene, og det vil jeg da gerne forsøge om vi kan gøre til udvalgsdrøftelserne.

Jeg takker for den almindelige tilslutning, der har været til forslaget om at forhøje afgiften for opsigelse i utide af annuitetsforsikringer eller for belåning af dem. Jeg forstår godt hr. Nordqvists og hr. Niels Andersens betænkeligheder ved at sætte disse bestemmelser i kraft fra lovforslagets fremsættelse. Jeg er da godt klar over, der er et problem her i godt lovgivningsarbejde, og jeg er rede til at drøfte med udvalget, om vi kan finde andre fremgangsmåder. Det er i hvert fald for mig afgørende, at vi ikke ved at fremsætte lovforslaget har opfordret tusinder af mennesker til at udnytte den bestående ordnings, skal vi sige muligheder for at få en skattegevinst ved at opsiges i utide. Jeg ville være bange for den normale lovikrafttræden på dette område, fordi folkettinget efter mit skøn skal have god tid til at behandle dette store lovgivningsarbejde, og derfor må det være således, at der er sikkerhed for, at ikke for mange, mens folkettinget sidder og arbejder med det, udnytter det hul, der er i skattelovgivningen, og som vi her vil stoppe. Men kan man finde andre udveje, som efter hr. Nordqvists opfattelse skulle være mere acceptable ud fra almindelige juridiske synspunkter, så har jeg da ikke noget imod at overveje disse. Det gælder i øvrigt næsten ethvert punkt, der er rejst her i dag.

Hr. Grünbaum var inde på en kritik af, at man ikke har fulgt det sagkyndige udvalgs forslag om indeksordningernes beskatning, såfremt disse opsiges i utide, og med i utide mener jeg altså på et tidspunkt, som ikke er forudsat i loven. Formålet har jo været en alderdomsopsparing og ikke en opsparing til et år, hvor man havde en særlig lav beskatningsprocent og derfor kunne være interesseret i at få disse beløb til beskatning. Det, udvalget ønskede — det er rigtigt refereret af hr. Grünbaum — var jo, at man også på dette område skulle nå frem til en tillægsskat, således at man fik den normale skatteprocent ligesom for annuitetsforsikringer. Min opfattelse har været, at indekstrakterne i forvejen ligesom den almindelige kapitalfor-

sikring lå under et vist loft på selve indbetalingstidspunktet. Det er begrænset, hvor meget der kan indbetales på en indekstrakt, ligesom man har 3.000 kr.s loft for almindelige kapitalforsikringer, og derfor har jeg altså ikke ment, at man på dette område skulle gå så langt, som man gør med annuitetsforsikringer, der jo er uden loft ved indbetalingen.

Jeg fik et brev i dag fra én, der protesterede mod, at dette skulle have tilbagevirkende kraft for annuitetsforsikringer. Han omtalte i dette brev, at han havde indbetalt 1 mill. kr. om året skattefrit til disse ordninger, og at det derfor var urimeligt, at man nu skulle tage hele denne gevinst fra ham, som lå i, at han kunne hæve dem med 25 pct.s beskatning. Her har vi altså en af forklaringerne på dette mystiske problem med de skattefrie millionærer, og jeg tror ikke, at hans oplysninger over for mig vejer på en sådan måde, at jeg er tilbøjelig til at give ham ret i, at han selvfølgelig skal bevare sine fordele. Både hr. Grünbaum og hr. Nordqvist var inde på problematikken vedrørende indeksordningerne. Jeg vil gerne sige ved denne lejlighed, at det, der er tale om, er, at såfremt pristalsreguleringen forsvinder i anden sammenhæng i vort samfund, er det rimeligt også at tage dette problem op til overvejelse. Det er det, regeringen har sagt i sin 12 punkts erklæring, og økonomiministeren er ved at samle oplysninger sammen om, hvor i vor lovgivning der findes indeks- eller pristalsreguleringer, der kan være anledning til at tage op til overvejelse i forbindelse med en indkomstpolitisk løsning, hvorved pristalsreguleringen forsvinder ud af den almindelige lønpolitik her i landet.

Jeg vil også gerne oplyse, at indekstrakter efter min mening har været et overordentlig værdifuldt opsparingsincitament, og landets økonomiske stilling er ikke den, at vi kan undvære opsparingsincitamentet. Vor opsparing her i landet er ikke for stor, den er for lille, hvilket rammer dem, der er svagest stillet, og som ikke har kunnet spare op. De penge, de skal låne i pengeinstitutterne, bliver meget dyre. Den høje rente er et resultat af en manglende opsparing i forhold til et voldsomt voksende investeringsbehov, og derfor mener jeg ikke, det er rigtigt i efteråret 1970 med den økonomiske

[Finansministeren.]

stilling, landet befinder sig i, at rette frontale angreb imod indeksordningerne og indekskontrakterne, i hvert fald ikke isoleret, men måske i sammenhæng med hele den almindelige pristalsregulerings ophævelse, som jeg netop har omtalt.

Jeg vil også gerne sige, at det er jo ikke således, at indekskontrakterne vokser og vokser i antal. De nåede deres højdepunkt i 1967. I 1967 blev der tegnet 200.712 indekskontrakter i banker, 93.500 i sparekasser og 58.800 i forsikringsselskaber, altså i alt 353.000. I 1968 faldt tallet til 225.000, og i 1969 faldt det til 182.000. Vi er blevet spurgt af 21 mands udvalget, hvordan det er gået i 1970, og så vidt vi kan se, er tendensen til fald her fortsat, hvilket vel også hænger sammen med, at den almindelige finanspolitik og kreditstrammingspolitik ikke ligefrem fremmer folks tendens til at binde sig for indbetalinger i banker, sparekasser og forsikringsselskaber. Men at opgive indekskontrakterne på nuværende tidspunkt vil jeg mene ville være uklogt også af hensyn til landets almindelige økonomiske situation.

Den skærpelse af beskatningen af indekskontrakter, som finder sted ved lovforslaget, såfremt man opgiver selve alderdomsformålet og ønsker pengene ud, inden det tidspunkt er kommet, hvor sikringsordningerne træder i kraft, betyder en forhøjelse til 35 pct. mod før 25, men den træder for indekskontrakternes vedkommende først i kraft fra 1. januar 1972. Det vil altså sige, at her er der ikke tale om nogen tilbagevirkende kraft. Man har hele 1971 til at overveje, hvorvidt man på dette nye lovgivningsgrundlag vil ændre den beslutning, man i sin tid traf om at tegne indekskontrakter, om man vil hæve dem eller ikke hæve dem. Når man har kunnet tillade denne lange frist på indekskontrakternes område, mens man ikke har gjort det for annuitetsforsikringerne, skyldes det jo, at det er uvist, om det er staten, der lettes for en byrde, såfremt indekskontrakterne ophæves i 1971, eller om det er en fordel for den indskydende. I de fleste tilfælde vil vel den pristalsregulering, som staten sikrer tegnede indekskontrakter, være et sådant incitament for de mennesker, der har tegnet dem, at de ikke forlader indeksopsparing.

Jeg vil gerne sige til hr. Haunstrup Clem-

mensen, at jeg er indstillet på under udvalgsbehandlingen at drøfte, hvorvidt vi kan få en skillelinje, om jeg så må sige, ind i de kombinerede rate- og indeksforsikringer, således at den del af dem, der er indeksforsikring, kan gå efter de mildere regler, medens den del, der er annuitetsforsikring, skal følge de øvrige regler.

Hr. Nordqvist gav mig megen ære, fordi jeg var den minister, der fremsatte de vanskeligste tilgængelige forslag. Det takker jeg ham meget for. Jeg ved nu ikke, om ikke den ros er lidt betinget. I hvert fald er det da ikke noget, jeg har tilstræbt. Det kunne måske også være, fordi jeg er en af de ministre, som har de vanskeligste tilgængelige områder, hvor man skal være uhyre forsigtig med paragrafformuleringerne, fordi der skabes forventninger ved en enkelt lidt flot bemærkning i en paragraf.

I det omfang, udvalget ønsker det, er jeg naturligvis rede til at stille teknisk hjælp til rådighed, således at man derigennem kan få de oplysninger og den overskuelighed, som er tiltrængt.

Hr. Helge von Rosen vil jeg gerne sige tak for den tilslutning, han gav til ligningslovens nye bestemmelser. Jeg håber, det må blive bestemmelser, som vil virke fremmende for samarbejdet i virksomheder mellem arbejdere, medarbejdere og arbejdsgivere. Jeg er enig med hr. Helge von Rosen i, at der nok er noget, der kan tydeliggøres, og som endnu står som nogle løse ender i lovforslaget.

Hr. Ømann var ligesom hr. Grünbaum inde på det spørgsmål, om man overhovedet skal præmiere som nu ved at give fradrag i indkomsten, om man ikke skulle foretrække fradrag i skatten i stedet for. Den diskussion har jo stået på i mange år, og en overgang har der været ret mange, der egentlig mente, at fradragets værdi skulle være den samme for den højtbeskattede som for den lavtbeskattede. Men der er kommet én faktor ind i billedet, som har vanskeliggjort en ændring i denne henseende, og det har jeg oplyst over for skatteudvalget, nemlig at vi har fået gennemført kildeskatten, som i mange henseender gør det enklere at arbejde med et fradrag i personens indkomst end i personens skat. Jeg kan i øvrigt sige, at skattedepartementet er i færd med at udarbejde en redegørelse for alle de tekniske

[Finansministeren.]

problemer, der ville opstå ved en omlægning fra fradrag i indkomst til fradrag i skat i forbindelse med kildeskatten, og denne redegørelse vil så hurtigt som muligt blive tilstillet det udvalg, der skal arbejde med denne sag.

Man kan selvfølgelig sige som hr. Ømann, at det ikke burde vedrøre skattelovgivningen, om folk tegner forsikringer, eller de ikke gør det. Men man kommer dog ikke uden om, at man i skattelovgivningen også må tage hensyn til, om man kan fremkalde den fornødne opsparing i vort samfund. Det er givetvis landets største økonomiske problem, at vi ikke har en opsparing, der svarer til det vældigt voksende investeringsbehov, til boliger, til skoler, til veje og meget andet. Det er derfor, man i forbindelse med skattelovgivningen gennem de sidste 10-15 år — det er jo ikke noget, vi har fundet på siden 1968 — har prøvet at se på, om man ikke på en række områder kunne fremkalde i hvert fald noget opsparing ved at gøre en del af de opsparede midler skattefri. Der nævnes f. eks. pensionsordningerne. Der er ingen tvivl om, at den almindelige pensionsordning i høj grad har været med til at skabe en privat opsparing her i landet, som vi ellers ikke ville have haft.

Hvis man tænkte sig hr. Ømanns og fru Hanne Reintofts synspunkt gennemført — og det glæder mig, at det ikke var hr. Grünbaums — nemlig at man ophører med at gøre betalinger til pensionsordninger fradragsberettigede, så ville det være en sådan ændring, at en række pensionsordninger, der er tegnet med alderdommen for øje, ville blive ophævet med det samme, og også inden for statens eget lønningsområde måtte man naturligvis konvertere pensionsgodet, formentlig til en højere løn. Hvis man ikke gjorde dette, kunne man i hvert fald ikke vente, at tjenestemænd og funktionærer i samme omfang som tidligere ville spare op til deres alderdom. Vi ville dermed dels miste den alderdomssikring, som mange herigennem har skabt, dels — hvad måske økonomisk er vigtigere — miste de opsparede beløb, som gennem disse ordninger årligt stilles til rådighed for erhvervsliv, for boligbyggeri og for alle andre formål, der er kapitalkrævende. Jeg tror derfor ikke, det er en

god idé brutalt at ophæve alle fradragsretigheder for pensionsordninger.

Jeg er naturligvis villig til at drøfte ethvert problem, men jeg vil fraråde, at man går i gang med en sådan barbering af fradragene, at vi får en faldende opsparing, derigennem en højere rente og derigennem ringere muligheder for overhovedet at klare landets økonomiske problemer, så vidt jeg kan skønne.

Grünbaum: Det er rigtigt, at vi i socialdemokratiet mener, at det ikke er muligt nu på gennemgribende vis at lave om på de mange fradragsmuligheder, der er inden for det område, vi behandler her i dag. Men det er ikke det samme, som at vi mener, at disse ordninger fungerer på en rigtig måde. Jeg mener, at et af hovedformålene med en revision af renteforsikringsloven — når man i øvrigt anerkender og vil bibeholde den linje, der ligger i denne lovgivning, nemlig at de bidrag, man indbetaler til en alderdomspension, kan trækkes fra, men så stort set beskattes ved udbetalingen — måtte være at indrette denne lovgivning på en sådan måde, at der blev almindelig forståelse her i landet for, at disse fradrag var rimelige.

Det ene problem er altså, om fradragene virker på en sådan måde, at man kan sige, at de er rimelige og retfærdige — hvad man så vil lægge i det; vi lægger det i det, at der skal være en ligelig skattefordel pr. indbetalt 1.000 kr. f. eks. Det er dog i hvert fald en konkret formulering. Det burde man kunne nå. Det er meget beklageligt, at man nu — sådan forstod jeg finansministeren — er tilbøjelig til at sige, at når vi har fået kildeskatten, kan vi ikke løse det problem. Det mener jeg slet ikke er rigtigt. Men vi må jo så vente og se, hvad skattedepartementet kommer med til udvalget, og så drøfte det dér. Det er da muligt, at skattekort og andre ting skal laves væsentligt om i forhold til det system, vi har nu; det mener jeg selv de skal, og så må man da gøre det. Man kan da ikke, fordi man nu har indarbejdet én form for skattekort, sige, at det ikke kan lade sig gøre. Men vi må vente og se.

Vi mener som sagt i socialdemokratiet, at det er et meget stort problem, og jeg har også forstået, at man i det radikale parti egentlig havde samme opfattelse. Man har

[Grünbaum.]

givet udtryk for mange gange, at vi skulle tilstræbe en oprydning i fradragsjungen, forstået på den måde, at man skulle gøre de såkaldte indkomstfradrag ligeligt virkende for alle. Socialistisk folkepartis stilling kender vi også, så det burde jo være muligt at komme igennem. Jeg håber, at man også i venstre og hos de konservative vil være med til at lave en virkelig reform på dette område.

Så vil jeg gerne sige, at den betragtning, hr. Haunstrup Clemmensen også var inde på, nemlig at man ikke behøver tillægsskatten, fordi det beløb, der kan indbetales til indeksordningerne, i forvejen er begrænset til de seks kontrakter, synes jeg ikke er noget værd, for man kan jo blive ved med at tegne disse kontrakter. Det er ikke sådan, at hvis man bare én gang har tegnet indekskontrakter, kan man ikke gøre det mere. Man kan blive ved hele livet, lige til man fylder 57 år. Man kan altså også blive ved med at gentage proceduren med: jeg tegner indekskontrakter, jeg ophæver indekskontrakter, jeg tegner nye indekskontrakter, jeg ophæver, jeg tegner, jeg ophæver osv. Det er dér, problemet ligger, så jeg synes ikke, det er nogen rigtig, sagligt rigtig, betragtning, at fordi det er begrænset til seks kontrakter, betyder det ikke noget. Det er skam et stort problem, og jeg håber i hvert fald på, at der ikke i finansministerens udtalelser lå nogen afvisning af, at det problem også kan drøftes i udvalget. Det er noget af det, vi lægger megen vægt på.

Endelig var finansministeren selv inde på det forhold, at man kunne få skattefradrag, selv når der blev indbetalt 1 mill. kr., fordi der er fuld fradragsret. Hr. Ømann var inde på noget af det samme. Det er også et problem, vi gerne vil se på. Når jeg sagde, at vi stort set anerkendte det system, vi havde, og dermed, at vi ikke fik en gennemgribende revision, lå der deri, at man formentlig ikke kunne sige, hvad jeg selv har overvejet mange gange, at 3.000 kr.s reglen i virkeligheden burde være gældende på hele området for at forhindre, at folk med meget store indtægter brugte disse ordninger, ikke for at spare op, men for at skaffe sig en skattefordel. Hvis man virkelig kun ville præmiere den egentlige opsparring, hvor det var folk

med små indtægter, der præsterede en opsparring, så måtte der altså lægges et loft over 3.000 kr.s reglen, som de små sparere får den fulde fordel af. Jeg vil ikke stille forslag om her i dag, at der skal være et vist loft på indbetalingerne, men det er da en tanke, man efter de oplysninger, finansministeren har givet os her i dag, også godt kunne overveje.

Ømann: Jeg vil gerne sige til finansministeren, at jeg tror ikke, jeg udtrykte nogen særlig begejstring for en konvertering af disse fradrag til fradrag i skatten. Jeg indrømmer, at det ville være et fremskridt, men efter min opfattelse ikke et tilstrækkeligt fremskridt. I øvrigt forstod jeg på finansministeren, at vi får en redegørelse, der siger os, at det ikke er teknisk muligt under kildeskatten at lave fradrag i skatten. Jeg vil gerne sige, hvorfor det ikke er tilstrækkeligt for mig. Dette med opsparringstilbøjelighed er jo ikke bare et spørgsmål om, hvorvidt folk er uartige eller artige. Der er kategorier, der kan spare op, og der er kategorier, der ikke har indkomst tilovers til opsparring. Men man stiller disse to kategorier ulige ved at præmiere de første og straffe de sidste.

Må jeg i øvrigt om de lovtaler, der såvel af forskellige ordførere som af finansministeren har været holdt om, at man skal fremme den fornødne opsparring i samfundet, sige, at det dog har vist sig, at man ikke kan lave opsparring ved disse kunstige incitament. Vi har i øjeblikket en rente i samfundet på 14 pct.; end ikke den formår at drive folk til opsparring. Det eneste incitament af værdi er naturligvis at føre en økonomisk politik, der ikke indeholder en galoperende inflation. Det er såmænd det eneste, der skal til for at fremme opsparringen.

Jeg vil gerne stærkere præcisere et spørgsmål, som jeg i og for sig stillede, men da det ikke var stillet i spørgsmåls form, er det måske derfor nødvendigt at præcisere det. Jeg vil gerne spørge om finansministerens stilling til og regeringens syn på følgende: er det rigtigt at følge to linjer med hensyn til vor sociale lovgivnings retning? På den ene side, som vi gør her i dag, en forøgelse af statstilskuddet til private pensionsordninger — for en forøgelse ligger allerede i den forø-

[Ømann.]

gelse af den direkte beskatning, som vi ved kommer i 1971 i kraft af de forhøjede udskrivningsprocenter — og på den anden side en udbygning af den generelle pension til alle, for jeg forstår, at det er regeringens synspunkt, at det skal man gøre. Ja men er der logik i at følge disse to retninger på én gang? Finder finansministeren og regeringen ikke, at der var mere logik i at bruge det provenu, der kunne opnås ved at sløjfe alle disse ordninger, til en hurtigere forbedring af de almindelige pensioner?

Til sidst med hensyn til forenklinger: er det ikke oven i købet fristende for finansministeren at foretage en afgørende forenkling ved at varpe alle disse ordninger ud af skatteloven? Jeg har ikke talt om, at bestående ordninger skal skæres over eller indgåede kontrakter brydes, men om at sætte en stopper ved at forbyde nytægning med skattemæssige virkninger. Det er, så vidt jeg kan se, den eneste måde, det kan gøres på. Så får man alle disse ordninger ud, for hvad kommer de skattelovgivningen ved? For min skyld gerne også sygekassekontingentet.

Til allersidst: er der nogen fornuft i at opretholde statstilskud til forsikringsselskabernes prispolitik? Det er dog vist ikke helt med urette sagt, at forsikring er en branche, hvor socialisering ville være på sin plads.

Finansministeren (Poul Møller): Til hr. Grünbaum vil jeg sige, at ethvert spørgsmål, der på en seriøs måde rejses af et så seriøst medlem af tinget, naturligvis vil blive drøftet i udvalget, og jeg er naturligvis også rede til at deltage i en seriøs drøftelse af de problemer, hr. Grünbaum rejser. Det manglede bare.

Hr. Ømann stillede mig det direkte spørgsmål, om det ikke ville være bedre at bruge de midler, vi giver som skattebegunstigelse for disse opsparingsordninger med alderdommen for øje, til forbedring af den almindelige folkepension. Sådan forstod jeg

hans spørgsmål. Det kunne jo lyde fristende, hvis man i øvrigt har den opfattelse, at vi ikke har brug for opsparingen, eller at disse ordninger ikke medvirker til en forøgelse af opsparingen. Men jeg tror ikke, der er nogen regering, der ville løbe risikoen for den nedgang i den almindelige opsparing, som ville blive resultatet af en fjernelse af alle de skattebegunstigelser, hr. Ømann taler om. Det er jo givet, som jeg nævnte, at den almindelige pensionsordning, som f. eks. tjenestemænd, kommunalfunktionærer og mange bank- og sparekassefunktionærer osv. har, hvor de løbende indbetaler pensionsbidrag af deres løn, er med til at skabe en opsparing, som vi ellers ikke ville have nogen sikkerhed for at få i vort samfund.

Man kan have den ene eller den anden opfattelse af, hvorfor folk sparer, om det alene er evnen, der gør, at de sparer, eller om der er andre momenter i det. Jeg har ikke den opfattelse, at det alene er evnen. Det er naturligvis klart, at ingen kan spare, hvis de ikke har evnen dertil. Men jeg vil mene, at der er mange med samme indtægter, der kan jævnføres. Lad os sige, at en person tjener 50.000 kr. og måske sparer 2.000-3.000 kr. op om året til en alderdomsordning, mens en anden, der også tjener 50.000 kr., ikke lægger noget til side til dette formål. Det er da et spørgsmål, om det ville være rimeligt at stille dem ens. Det er det, hr. Ømann vil. Jeg mener ikke, det ville være rimeligt, for den ene tænker i modsætning til den anden på sin fremtid og er dermed med til at lette samfundet for den almindelige folkepensionsudgift. Hr. Ømann var selv inde på, at de to ting kan hænges sammen. Selv om vi nu har fuld folkepension, har vi stadig et pensionstillæg, som medfører, at nogle får mindre end andre, også inden for den fulde folkepensions rammer. Derfor mener jeg faktisk, at der er et godt ræsonnement i at sige, at den, der tænker på sin alderdom eller et andet fremtidigt formål og lægger til side til det, bør skattemæssigt stilles noget bedre end den, der med den

[Finansministeren.]

samme opsparringsevne ikke foretager sig noget til fordel for samfundets kapitaldannelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ophævelse af lov nr. 454 af 14. august 1946 om foranstaltninger til sikring af Limfjordstangerne, Thyborøn havn og Thyborøn kanal.

Valgt blev: *Henry Møller, Burgdorf, Fanger, Adam Møller, Kristen Østergaard, Søren Jensen, Henry Sørensen, Amtoft, Bilgrav-Nielsen, Martin Pedersen, Axel Ivan Pedersen, Thomas Have, Horn, Risgaard Knudsen, Lindberg, Poul Nilsson og Aksel Larsen.*

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 21. oktober, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om Danmarks forvaltningshøjskole.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om statsstøtte til visse private skoler.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om statsstøtte til musikonservatorierne i Esbjerg, Odense og Ålborg.

5) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.,

forslag til lov om ændring af kildeskatteloven. (Ændringer i forbindelse med lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.),

forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.,

forslag til lov om ændring af lov om selvangivelsen af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen og om straffen for skattesvig m. v.

og

forslag til lov om ændring af ligningsloven. (Ændringer i forbindelse med lov om beskatningen af pensionsordninger m. v.).

Mødet hævet kl. 15.22.

12. møde.

Onsdag den 21. oktober kl. 13.

Formanden: Fra medlem af Folketinget *Stinus* har jeg modtaget meddelelse om, at han som følge af deltagelse i De Forenede Nationers generalforsamling ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 1 måned, hvorfor han anmoder om orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv fra og med den 27. d. m. samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Lis Groes* til statsministeren:

„Hvordan vil regeringen sikre, at prisstoploven ikke medfører den underforsyning af oksekød og kartofler på hjemmemarkedet, som formanden for De samvirkende danske Landboforeninger, hr. A. Pilegaard Larsen, frygter?“